

Ny Valosoa sy hadihady

Lalana diavin'ny firenena

Vao mainka sarotra 62 taona nahazoana ny fahaleovantena

Mitatao amin'ny vahoaka malagasy ankehitriny ny ho fidangan'ny vidim-piainana goavana, manoloana ny ho fiantraikan'ny ady eo amin'i Rosia sy Ukraina. Ny vidin-tsolika no anisan'ny fototr'izany, kanefa eo ihany koa ny momba ny vary noho ny fanafarana izany atao'ny fitondrana any ivelany. Efa miatrika fidangan'ny vidim-piainana tsy nitsahatra ny vahoaka tato anatin'ny telo taona izao, ary efa mifafa ny kihony izy eo amin'ny fiainany andavanandro. Mbola hiha-mafy anefa izany raha hiseho tokoa iry voalaza tery aloha iry. Hatraiza ny hahazakan'ny vahoaka malagasy malaza mafy aina ity eo anoloan'izany? Ho hita eo, ary ny ampitso no hanambara izany.

Fa ankoatra izay, eo ihany koa, araka ny nambaran'ny manam-pahaizana samihafa momba izany, ny olana amin'ny mety rano hampisaina sy ny rano fisotro madio afaka taona vitsy ho avy. Mety hisy ny fiheanan'izany be dia be vokatry ny fahasimban'ny tontolo iainana sy ny fiovaovan'ny toetrandro. Raha tsy misy ny fepetra hentitra raisina dieny izao amin'izany dia ho sahirana eto isika, raha araka ny fanazavana. Anisan'ny nambara ho ezaka atao sy mbola hatao ny amin'ny ho avy, dia ny fambolena-kazo. Hita ho tsy afaka firy anefa izany, fa miparitaka be ihany ny

ezaka, ny voly efa natao tsy hita mazava izay fivoa-rany. Tsy lasa lavitra ny ezaka atao eto amin'ny firenena ny amin'io ary tena maivana, raha miohatra amin'ny vitan'ny firenen-kafa, toa an'i Rwanda na i Inde. Hatreto loza manambana ny firenena ihany koa izany tontolon'ny rano izany.

Hatreto, mbola tsy milamina ny ho avy tsaran'ny fanomanana fifidianana, raha manoloana ireo tsikera maro samihafa nataon'ny antoko mpanohitra momba ireo mpikambana ao anaty rafitra samihafa hisahana izany, toy ny Ceni sy ny Fitsarana Avo momba ny Lalampianorenana. Niaraha-nandre ny fanakianana momba izany sy ny mety tsy hampilamina ny fifidianana hotanterahana amin'ny taona 2023, kanefa hatreto tsy hita mazava izay fihetsiky ny fitondrana nandray izany kiana izany, sy nandray fepetra hisorohana ny amin'izay mety hisian'ny tsy filaminana ao anatin'izany.

Izany rehetra izany dia maneho, fa sarotra sy manahirana ny ho avin'ity firenena ity ho ao anaty fotoana fohy monja, ary santionany ihany ireo noraisina ireo. Nentina amin'ny lalan-tsarotra ny firenena ankehitriny, kanefa izany tena azo sorohina tsara avokoa.

Sôh'son

BEKOTRO MARO HOLATRIN'NY 1947

Famitahambahoaka ny filazana fa mbola mahatratra 750 izy ireo no mbola velonaina

Nanomboka tamin'ny fahampanjaka dia nisy hatrany ireo mpamadika sy mpamahandalitra ny vahoaka. Matoa nandresy antsika malagasy ny frantsay dia nisy ireo mpi-ray firenena tamintsika nisolelaka tamimbazaha namoaka ny tsiambara-telo tao andRova, ary matoa koa tsy maintsy nilavo lefona ireo Mena-lamba dia teratany malagasy ihany no nitatitra ny fomba fiadin'izy ireo tany amin'ny mpanjanaka.

Rava ihany koa ny Vy Vato Sakelika na V V S satria nisy ireo mpi-ray firenena amintsika nandadilady nitatibolana tany amin'ny mpitondra frantsay ka nahatonga ny fampidirana amponja ireo mpitarika ny V V S. Mikasika ny Raharaha 1947 dia mazava ho azy fa maro dia maro ireo mpamadika ny tolona, ny tantara rahateo dia misafotofoto, tsy fantatra intsony ny hoe Iza no namadika an'iza? Fa dia mifampianganga ny rehetra, ny azo amehazana azy dia resy isika, satria nahomby ny tetikadin'ny mpanjanaka ary niasa mafy ireo mpamadika.

Hatramin'ny taona 2009 dia nisy hatrany ireo mpamadika, anisan'izany ireo sasantsasany teo akai-kin'ny Filoha Ravalomanana, izay voaporofona ny nataony tamin'ny fihonana notanterahina teny amin'ny Le Hintsy Ambohimambola, tsy tamin'

iny ihany fa nandritran'ny fotoana tsy nahateto antoerana ny Filoha Ravalomanana dia maro ireo tanalahy niova loko; Fa ny tena zava-doza dia ny afitsokin'ny fitondrana ankehitriny izay tsy hatra tsy henatra fa dia mamadika ny tantara tsotr'izao amin'ny alalan'ny filazana, fa mbola misy 750 hono ireo nitolona tamin'ny 1947, izay famitahambahoaka ankitsirano fotsiny izany. Alaivo sary antsaina fa efa 75 taona lasa ny 1947, ka ny olona nitolona tamin'izany raha mbola misy velona dia 95 taona, raha toa ka 20 taona izy dia efa mpitolona, amintsika malagasy anefa ny fahelavelona na "Esperance de vie" dia manodidina ny eo amin'ny 80 na 85 taona eo eo raha be indrindra, azo isaina amin'ny rantsantana ny mahatratra 90 taona mahery, fa na misy aza izany dia ankavitsiana sisa no mivoaka ny trano, fa dia efa man-

dreoka ampatana na efa tatazambava eo ampan-driana, ny mahatsikaiky dia mbola misy ireo lazaina fa mpitolona fahiny mbola tonga mamonjy ny fanateramboninkazo, mbo la afaka miresaka amin'ny mpanao gazety, ny fahitana an'ireny lazaina fa mpitolona ireny dia tokony ho 80 taona na 85 taona, izany hoe 5 taona na 10 taona izany dia efa mpitolona, misy mihitsy aza raha ny fahitana ireo sasantsasany, dia teraka taorian'ny taona 1947. Ny dikan'izany dia maro ireo mpisandoka, tsy dia omentsiny anefa ireo mpisoloky ireo satria kitapo latsaka ve tsy ho raisiny, fa matoa afaka manao izany fomba mamohelitra izany izy ireo dia manome vahana azy ireo ny fitondrana, izay mikaroka hatrany ny fomba ahazoana misehoseho ho manampy ny tia tanindrazana, kanefa ny fomba petatoko sy hevitra taingina toy izany dia vao mainka

mamparefo ny firenena. Noho izany dia antsonnany "PAC" sy ny "BIANCO", hanao fanadihadiana ny tena taonan'ireo milaza fa mpitolona, satria sady famadihana ny tantara no fandanianana tsy amin'ny antony ny volambahoaka, ary indrindra tokony ho saizana enjana ireo tompon'andraikitra nampanao ny hevi-dravina, inoana fa tsy ho sarotra ny manao ny fanadihadiana raha misy ny finiavana ahalala ny tena marina, ny azo antoka aloha dia azo isaina amin'ny rantsantanana sisa ireo mpitolona no mbola velona na mety efa lasa daholo. Tena ilaina ny fanadihadiana satria mampalahelo isika malagasy, fa dia toa mahazo vahana hatrany ireo mpamadika ireo tena tia tanindrazana sy ireo mpanova ny tantara, ireny sokajin'olona ireny dia tokony ho faizina mafy eto amin'ny firenena.

Ny Valosoa

Mbola Rajaonah

Nafindra any Imerintsiosika, ahiana ny ainy

Nafindra any amin'ny fonjaban'Imerintsiosika faritr'ltasy afak'omaly, ny mpandraharaha Mbola Rajaonah, izay notazonina teny amin'ny fonjan'i Tsiafahy teo aloha. Ahiana tanteraka ny momba ny noho izany, indrindra ny fahasalamany, hoy ny vadiny, sy ny mpisolovava azy Eric Rafidison. Nitafa tamin'ny mpanao gazety ny mpisolovavany sy ny vadiny teny amin'ny PAC 67 ha omaly, nanao Fanairana hatrany momba ny toe-pahasalaman'i Mbola Rajaonah. Nilaza ny mpisolovava azy, Eric Rafidison, fa: mbola tsy nivaly hatramin'izao ilay fangatahana natao, mba ho jeren'ny médecin spécialiste ny fahasalamany'i Mbola Rajaonah. Nolazaina azy ireo, fa mbola hanaovana contre expertise, ireo valin'ny analyse nataon'ny mpitsabo tamin'izany. Nafindra any amin'ny Prison de haute sécurité Imerintsiosika i Mbola Rajaonah, kanefa tsy tokony handefasana olona mbola tsy voatsara any Imerintsiosika, satria toerana natokana ho an'ny olona voatsara ho nanao heloka be vava sy mampididoza (criminels et dangereux). Nangataka ny tao amin'ny PAC ny mpisolovava, mba haverina any amin'ny toerana nitsaboina azy tany Tsiafahy i Mbola Rajaonah. Tsy afaka mahandro sakafo hohaniny ireo olona tazonina any, fa tsy maintsy izay sakafo omena nefa izy ireo saika voapoizina tamin'ny sakafo "risqué d'empoisonnement". Matahotra ny amin'ny ainy ny mpisolovava azy. Mangataka mba hajaina ny droit civil, zo ho tsaraina, zo ho tsaboina. Ilay antony nandefasana azy any dia hoe any izy voatsabo tsara, nefa tsy misy dokotera any, fa mbola ratsy lavitra noho ny tany Tsiafahy ny fepetra famonjana any Imerintsiosika.

Ny mpisolovava sy ny vadiny'i Mbola Rajaonah, nitafa tamin'ny mpanao gazety omaly, teny amin'ny 67 ha.

Helisoa

TONONKALO

Nankaiza ny Ben'ny tanàna ?

Nankaiza nankaiza ny ben'ny tanàna,
Fa toa marobe ny fampanantenana,
Kanefa tsy nisy tanteraka ireny
Fa lasa nanidina foana ho teny.

Ny fako sy loto efa tena mampihoaka,
Ary hivadika ho poizina hamono vahoaka.
Kanefa tsy taitra Ingahy ben'ny tanàna,
Fa fakana vola no mbola mafana !

Tsiahivina etoana ilay teny mavandy
Nataony tanaty propagandy,
Ka sahiny hatramin'ny nihirahira
Hoe atero an-tokonako ny zaoridira !

Mpivarotra, enjehina isa-maraina.
Tsy misy vahaolana mba antenaina,
Fa ny akamakama sy ireo be vola
No mahazo toerana eken'ny sola !

Ny lalana moa dia tsy hita holazaina,
Fa be lavadavaka mampitaraina.
Kanefa tsy misy izay mba fanarenana,
Fa ny eo ihany no tampintampenana !

Nankaiza nankaiza ny ben'ny tanàna
Fa toa izy indray no mandika lalàna ?
Tsy hita ho fianarana na ho modely
Fa lasitra iray amin'i Boaikely !

Nankaiza nankaiza ny ben'ny tanàna ?
Tsy mazavazava ilay hoe fitrosana,
Fa resaka tena misafotofoto
Natao hanodinana vola maloto !

Nankaiza nankaiza ny ben'ny tanàna ?
Ny mety aminao dia mametra-pialana.
Aza andrasana hipoaka ny sarom-bilany.
"Avereno ny vola, mialà avy hatrany !"

DADAN'i RIANA (30-03-22)